

คำวินิจฉัยของ นายมานิต วิทยาเต็ม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๔/๒๕๔๕

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๕

เรื่อง พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๔๒ และพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ หรือไม่

๑. ศาลจังหวัดลำพูนได้ขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมส่งความเห็นของนายสังจา สุริยกุล ณ อยุธยา (ผู้ร้อง) ซึ่งเป็นจำเลย ในคดีอาญาหมายเลขคำที่ ๑๓๗๕/๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยกรณี queผู้ร้องได้แย้งว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ มาตรา ๖๘ มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๗ หรือไม่ โดยสรุปข้อเท็จจริงได้ว่า ผู้ร้องเป็นนักวิจัย และเป็นผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาชนบท ผู้ร้องได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประเภททุนวิจัยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โครงการศึกษาวิจัยการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชนบทเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตจังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด ผู้ร้องต้องทำงานวิจัยตามสัญญาฯ ทุนอุดหนุน คือถ่ายทอดเทคโนโลยี เรื่องการผลิตสุรากลั่นจากมันสำปะหลัง ให้เกษตรกรและชาวบ้านในชนบท ผู้ร้องต้องดำเนินการวิจัยด้านการตลาดโดยนำผลิตภัณฑ์ของผู้รับการถ่ายทอดมาจำหน่าย ทั้งนี้ตามสัญญาฯ ที่ผู้ร้องได้ทำสัญญากับสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ผู้ร้องได้นำผลิตภัณฑ์ของผู้รับการถ่ายทอดตามโครงการศึกษาวิจัยมาออกร้านแสดงผลงานการวิจัยในงานตลาดนัดนักวิจัยซึ่งสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้มีหนังสือให้ผู้ร้องนำผลงานวิจัยมาแสดงที่เทศบาลเมืองลำพูน เพื่อเป็นการวิจัยตลาด ผู้ร้องจึงได้ทดลองบรรจุผลิตภัณฑ์สุรากลั่นบรรจุขวดขนาด ๑๘๗ มิลลิลิตร และไว้นกั้นบรรจุขวดขนาด ๗๑๐ มิลลิลิตร ทดลองจำหน่าย เจ้าหน้าที่สรรพสามิตอำเภอเมืองลำพูนได้จับผู้ร้องในงานแสดงผลงานวิจัย และพนักงานอัยการจังหวัดลำพูนได้ฟ้องร้องต่อศาลจังหวัดลำพูน และขอให้ลงโทษผู้ร้องตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๕ พระราชบัญญัติสุรา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๕๗ มาตรา ๔ มาตรา ๖ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๑ และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๔ และผู้ร้องได้ขอให้ศาลจังหวัดลำพูนส่งความเห็นดังกล่าวขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

LIRT

๒. ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยความเห็นโต้แย้งของผู้ร้องว่า ผู้ร้องเป็นนักวิจัยทำงานวิจัยโดยได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ผู้ร้องได้ศึกษากฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ พบว่า ผู้ร้องมีสิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติกฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้บัญญัติไว้โดยชัดแจ้ง คือ มาตรา ๔๒ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ หากนำหลัก สาระสำคัญเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาพิจารณาประกอบกัน ผู้ร้องเห็นว่า เสรีภาพทางวิชาการของบุคคลหรือการศึกษอาบรม การเรียนการสอน การวิจัย การเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับการคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนและย่อมผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ จะทำได้เท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพทางวิชาการของบุคคล คือ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย การเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการนั้นมีได้ การใช้อำนาจโดยองค์กรรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพทางวิชาการของบุคคล คือ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย การเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ บุคคลย่อมใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ ดังนั้น พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐ ต้องด้วยบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ผู้ร้องได้ทำการศึกษาถึงที่มาของพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ พบว่า การดื่มน้ำสุราก็เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เพราะคนไทยทำการผลิตสุราเพื่อเป็นยารักษาโรคและเลี้ยงทหารและเสียดายสุราก็มีมาแต่ครั้งสมัยกรุงสุโขทัย และกรุงศรีอยุธยา ปรากฏหลักฐานในรัชสมัยพระเจ้าปราสาททอง พ.ศ. ๒๑๗๘ ตามกฎหมายพระธรรมนูญว่าได้เก็บอากรจากสุรา ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชนั้นมีการเก็บส่วยอากรคือ อากรสุราโดยเก็บตามจำนวนเตาที่ตั้งต้มกลั่นสุราราย เก็บเตาละ ๑ บาท ต่อปี สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้ทรงออกกฎหมายเรื่องน้ำสุรา พ.ศ. ๒๑๒๕ ห้ามต้มกลั่นสุรา

โดยมิได้รับอนุญาต และได้โปรดเกล้าให้สร้างโรงต้มกลั่นขึ้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ตำบลบางยี่ขัน นับเป็นโรงงานสุรารัฐบาลแห่งแรกโดยจัดให้คนจีนรับไปต้มกลั่นสุราผูกขาด พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ จึงเป็นกฎหมายที่มีที่มาจากกรณีปรับปรุงกฎหมายเรื่องน้ำสุรา ฉะนั้นพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ จึงเป็นกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพ และก่อปัญหาให้เกิดมีการผูกขาด เป็นกฎหมายที่ขัดหรือแย้ง กับกฎหมายรัฐธรรมนูญหลายมาตรา

ศาลรัฐธรรมนูญได้อภิปรายเพื่อนำไปสู่การวินิจฉัย เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ และมีมติกำหนดประเด็นในการแถลงด้วยวาจาและการลงมติวินิจฉัยว่า คดีนี้มีประเด็นว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๒ หรือไม่ และพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐ หรือไม่

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๖ “การใช้อำนาจโดยองค์กรรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๒๗ “สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ โดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง”

มาตรา ๒๘ “บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาล หรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้”

มาตรา ๒๙ “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

LIART

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม”

มาตรา ๔๒ “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ

การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน”

มาตรา ๔๖ “บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

มาตรา ๕๐ “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ และการแข่งขัน โดยเสรีอย่างเป็นธรรม

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบ การประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือขัดขวางไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน”

พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓

มาตรา ๕ “ห้ามมิให้ผู้ใดทำสุราหรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี

การออกใบอนุญาตให้ทำสุราสำหรับใช้ในบ้านเรือน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา ๓๒ “ผู้ใดซื้อ หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งสุราที่รู้ว่าทำขึ้นโดยฝ่าฝืนมาตรา ๕ มีความผิด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท แต่ถ้าสุรานั้นเป็นสุรากลั่นมีปริมาณต่ำกว่าหนึ่งลิตร หรือเป็นสุราแช่ ปริมาณต่ำกว่าสิบลิตร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท”

LIART

การพิจารณาและการวินิจฉัย

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ เป็นเรื่องการให้ความรับรอง ค้ำครองสิทธิและเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ในมาตราต่าง ๆ และบัญญัติสภาพบังคับไว้ แต่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ มิได้ก่อดังสิทธิและเสรีภาพหรือลักษณะของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ขึ้นแต่อย่างใด พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ เป็นกฎหมายเพื่อควบคุมและจำกัดการผลิตและการจำหน่ายสุรา ซึ่งมีใช้โทษทัณฑ์ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตหรือเป็นปัจจัยเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ในทางตรงกันข้าม พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การผลิตสุรามีมาตรฐาน ไม่เป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค และเพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษี บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ ทั้งสองมาตรามีได้ยกเลิกเปลี่ยนแปลงหรือกระทบต่อหลักการรับรองค้ำครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคล จึงไม่มีข้อพิจารณาว่า เป็นการขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วางหลักทั่วไปเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ว่าจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนถึงสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมีได้ ฯลฯ มาตรา ๒๕ นี้จึงเป็นเครื่องมือตรวจสอบกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล จึงต้องนำไปประกอบการพิจารณาบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ และบทบัญญัติของกฎหมายที่ถูกลงข้อขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ซึ่งจะได้พิจารณาต่อไป

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ” และบัญญัติความคุ้มครองไว้ในวรรคสองว่า “การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน” พิจารณาแล้วเห็นว่า กิจกรรมการศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัยและเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ ในตัวของมันเองเป็นกิจกรรมกลาง ๆ การที่กิจกรรมแต่ละอย่างนั้นจะขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือไม่ ต้องพิจารณาจากองค์ประกอบของกระบวนการดำเนินกิจกรรมนั้น ซึ่งอาจมีองค์ประกอบที่เป็นนามธรรมก็ได้ เช่น คำพูด ความเห็น คำบรรยายและโวหาร เป็นต้น หรืออาจเป็นองค์ประกอบที่เป็นรูปธรรมก็ได้ เช่น เครื่องมือเครื่องใช้ สื่อเอกสาร วัสดุตัวอย่าง

วัตถุประสงค์ทางวิทยาศาสตร์ วัตถุประสงค์ที่เกิดขึ้นในขั้นตอนของการทดลอง วัตถุประสงค์สุดท้ายรวมทั้งผลพลอยได้ เป็นต้น เสรีภาพในทางวิชาการย่อมจะต้องมีขอบเขต คือ จะต้องมิให้ห้องค์ประกอบของกิจกรรมที่เป็นนามธรรมก็ดี รูปธรรมก็ดี เป็นการล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น เช่น เป็นการล่วงละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว หรือเป็นการล่วงละเมิดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งคำว่า หน้าที่ของพลเมืองมีอยู่ข้อหนึ่งตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ บัญญัติไว้คือ “บุคคลมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย” เมื่อบุคคลอ้างกิจกรรมของตนว่าเป็นการใช้เสรีภาพทางวิชาการและถูกพนักงานเจ้าหน้าที่จับกุมในข้อหาว่า ขั้นตอนหนึ่งของกิจกรรมเป็นการกระทำผิดต่อกฎหมาย บุคคลนั้นย่อมสามารถโต้แย้งร้องเรียนว่า ตัวบทกฎหมายที่ขัดขวางกิจกรรมของตนนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ หากปรากฏว่า ตัวบทกฎหมายนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เป็นเหตุให้ใช้บังคับมิได้ พนักงานเจ้าหน้าที่ก็ไม่สามารถที่จะอ้างตัวบทกฎหมายนั้นเพื่อระงับหรือขัดขวางกิจกรรมนั้นต่อไป หากปรากฏผลการวินิจฉัยว่า ตัวบทกฎหมายนั้นตราขึ้นโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ก็เป็นหน้าที่ของผู้ดำเนินกิจกรรมนั้นจะต้องปฏิบัติตามตัวบทกฎหมายนั้น เพราะเป็นหน้าที่ของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ ในกรณีนี้ พิจารณาได้ว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ มิได้บัญญัติเปลี่ยนแปลงแก้ไขหลักการแห่งเสรีภาพทางวิชาการ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ นี้ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ บัญญัติว่าด้วยสิทธิของบุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม แต่กรณีของผู้โต้แย้งนี้ไม่มีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคลซึ่งรวมตัวกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม และในตบพบัญญัติพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๓๒ เอง ก็มิได้มีข้อความใดละเมิดสิทธิของบุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม จึงไม่อาจพิจารณาในคดีนี้ได้ว่า เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖

ข้อสุดท้ายคือ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ หรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ เป็นบทบัญญัติในการจำกัดสิทธิของบุคคลในการทำสุรา การมีภานะหรือเครื่องกลั่นสุราไว้ในครอบครองโดยบังคับให้กระทำได้อต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพสามิตเสียก่อน มาตรา ๓๒ เป็นบทการบังคับใช้มาตรา ๕ โดยกำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้ซื้อหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งสุราที่รู้ว่าทำขึ้นโดยฝ่าฝืนมาตรา ๕ ผู้ร้องโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๓๒ เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อ

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ โดยปรากฏตามพฤติการณ์แห่งคดีว่า กิจกรรมที่ผู้ร้องทำการวิจัยเกี่ยวกับสุรา มีหลายขั้นตอน ขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ คือ การทดลองผลิตสุราและการนำสุราจากผลงานวิจัยของผู้ร้องออกจำหน่ายแก่สาธารณชนโดยอ้างว่าเป็นการวิจัยตลาด การที่ผู้ร้องอ้างถึงรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติให้บุคคลมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม แสดงว่า ผู้ร้องเองก็ยอมรับว่า กิจกรรมทางวิชาการในขั้นตอนการผลิตและขั้นตอนวิจัยการตลาดนั้น อยู่ในข่ายของการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม เมื่อพิจารณาเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ วรรคหนึ่งแล้วมีวรรคสองบัญญัติว่า การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค ..... สวัสดิภาพของประชาชน ฯลฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า สุราเป็นโทษกัณฑ์ที่เป็นอันตรายต่อร่างกายและจิตใจของผู้บริโภค และมีผลกระทบต่อสวัสดิภาพของประชาชน พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ เป็นบทบัญญัติที่จำกัดเสรีภาพในการผลิตและจำหน่ายสุรา แต่เป็นการจำกัดโดยอาศัยอำนาจแห่งบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคและสวัสดิภาพของประชาชน ซึ่งเป็นการจำกัดเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ ให้กระทำได้ และเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการทำและจำหน่ายสุราเท่าที่จำเป็น โดยไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพของบุคคล อีกทั้งเป็นกฎหมายที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไปไม่มุ่งหมายบังคับเฉพาะแก่กรณีหนึ่งกรณีใด จึงสอดคล้องกับที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ บัญญัติไว้ให้กระทำได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๔๒ และพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๓๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐

นายมานิต วิทยาเต็ม
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

LIRT